

31 934 Douane

Nr. 112 Brief van de staatssecretaris van Financiën

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 juni 2026

Graag ga ik met u in gesprek over de stand van zaken bij de Douane. In de nu voorliggende brief wordt uw Kamer geïnformeerd over actuele onderwerpen die spelen bij de Douane. In de lijn van mijn voorgangers zal ik uw Kamer twee keer per jaar een stand van zakenbrief Douane toesturen. Recent heeft u op het terrein van de Douane tevens de Jaarrapportage 2025 ontvangen¹, een brief over de privacy-audit Wet politiegegevens² en een brief over het onderhandelingsresultaat nieuwe Douanewetboek van de Unie³.

Sinds mijn aantreden op 23 februari jl. heb ik als staatssecretaris de Douane in mijn portefeuille. In deze eerste periode heb ik kennisgemaakt met de organisatie en tijdens werkbezoeken gesproken met medewerkers die zich dagelijks inzetten voor de grote opgaven waar de Douane voor staat. Daarbij zie ik een grote betrokkenheid en professionaliteit, maar ook de druk waaronder de Douane opereert.

De Douane werkt in een omgeving die voortdurend in beweging is. De taken nemen zowel in omvang als in complexiteit toe, onder meer als gevolg van nieuwe Europese verplichtingen, geopolitieke ontwikkelingen en de sterke toename van e-commercezendingen. Dit vraagt om scherpe prioritering, een meer informatiegestuurde werkwijze, waaronder de zorgvuldige inzet van algoritmen, en verdere modernisering van toezicht, dienstverlening aan burgers en bedrijven, en IT-ondersteuning.

De komende jaren zullen in belangrijke mate bepaald worden door omvangrijke Europese ontwikkelingen, waaronder het nieuwe Douanewetboek van de Unie (nDWU) en de intensivering van de samenwerking tussen douanediensdiensten.

In samenhang hiermee werkt de Douane aan de doorontwikkeling van het IT-landschap, het versterken van de uitvoeringscapaciteit

¹ Kamerstukken II 2025-2026, 31934, nr. 111.

² Kamerstukken II 2025-2026, 31934, nr. 110.

³ Kamerstukken II 2025-2026, 31934, nr. 109.

en het vergroten van de weerbaarheid van zowel de organisatie als de Nederlandse buitengrens.

De Douane vervult een essentiële rol als poortwachter van de Nederlandse en de Europese Unie (EU). Zij draagt bij aan de veiligheid van de samenleving en het goed functioneren van internationale handelsstromen. Daarnaast int de Douane aanzienlijke bedragen aan invoerrechten en accijnzen. Een goed functionerende Douane is daarmee van groot belang voor zowel onze veiligheid als onze economie. Tegen deze achtergrond informeer ik uw Kamer in deze brief over de actuele ontwikkelingen en de voortgang op de belangrijkste dossiers.

Nieuwe Douanewetboek van de Unie

Op 28 maart jl. is een voorlopig akkoord bereikt over het nDWU. De Nederlandse Douane heeft een substantiële bijdrage geleverd aan de totstandkoming hiervan. Het nDWU voorziet onder meer in de oprichting van een Europese Douaneautoriteit (EUCA) en een versterkte Europese coördinatie van het toezicht. Over het onderhandelingsresultaat en het vervolgtraject bent u in mijn brief van 21 april jl. geïnformeerd⁴.

Nu de fase van onderhandelingen is afgerond, richt de aandacht zich op de (voorbereiding op de) implementatie en uitvoering van de nieuwe regels.

Dit betekent voor de Douane een brede modernisering van het douanestelsel waarbij de focus verschuift van de traditionele aangifte naar een datagedreven werkwijze. Hiervoor ontwikkelt de EU een centrale datahub.

Dit vergt intensieve coördinatie en gezamenlijk optreden, waarbij adequate nationale afstemming en gerichte beïnvloeding op EU-niveau essentieel zijn. Via het Overleg Douane-Bedrijfsleven (ODB) wordt het bedrijfsleven hier nauw bij betrokken.

Hoeveelheids- en waardeoverschrijdingen

Zoals in de hiervoor genoemde brief van 21 april jl. toegelicht⁵, voorziet het nDWU in de mogelijkheid om een douaneschuld die ontstaat bij hoeveelheidsoverschrijdingen van een bepaalde vergunning door bedrijven onder voorwaarden teniet te laten gaan. Deze voorziening komt tegemoet aan de knelpunten die het

⁴ Kamerstukken II 2025-2026, 31934, nr. 109.

⁵ Kamerstukken II 2025-2026, 31934, nr. 109.

bedrijfsleven ervaart bij vergunningoverschrijdingen. Een overschrijding van de hoeveelheid en waarde betekent dat een voorwaarde van de vergunning niet is nageleefd. Hierdoor wordt een hoger tarief over de ingevoerde goederen gerekend. Dit kan leiden tot een onverwacht hoge douaneschuld. Nederland vindt het heffen en innen van een douaneschuld in dit soort gevallen disproportioneel, vooral wanneer de overschrijding de enige voorwaarde is waar niet aan wordt voldaan. Vaak geldt hierbij ook dat, als tijdig zou zijn verzocht om aanpassing van de vergunning, dat verzoek zonder meer zou zijn ingewilligd.

De regeling in het nDWU die aan dit knelpunt tegemoetkomt, zal van toepassing zijn op gevallen die ontstaan na inwerkingtreding van het nDWU. Voor gevallen die onder de huidige wetgeving zijn ontstaan, bestaat geen vergelijkbare mogelijkheid.

Op dit moment ligt een aantal zaken voor bij de Hoge Raad die over deze kwestie gaan. De Douane is voornemens om – in overleg met desbetreffende partijen – lopende bezwaren en beroepen aan te houden totdat de Hoge Raad uitspraak heeft gedaan. Het gaat daarbij om zaken die eenzelfde rechtsvraag betreffen. Daarmee kunnen deze partijen ook profiteren van een eventuele gunstige uitspraak van de Hoge Raad. Tot slot probeert de Douane door het geven van gerichte voorlichting aan het bedrijfsleven te voorkomen dat zich hoeveelheids- of waardeoverschrijdingen voordoen.

Markttoezicht en e-commerce

Markttoezicht

Nederland heeft aan de Europese Commissie toegezegd het markttoezicht te versterken door meer te controleren. De Douane heeft hier invulling aan gegeven door per december 2025 het toezicht te intensiveren en het voortouw te nemen in de samenwerking met de markttoezichthouders. Momenteel wordt verkend op welke wijze de Douane een meer zelfstandige rol kan vervullen binnen het domein markttoezicht. Daarmee kan de Douane sneller pakketten van de markt halen en zelf eenvoudige niet-conforme zendingen tegenhouden. De realisatie over de eerste vier maanden van 2026 laat zien dat de Douane op schema ligt om de toegezegde uitbreiding van 28.000 controles in 2026 te realiseren. Uw Kamer is eerder geïnformeerd over de extra financiële middelen voor de versterking van het toezicht op e-

commerce⁶. Deze middelen worden ingezet voor de versterking en innovatie van markttoezicht maar ook voor de uitbreiding van het fiscale toezicht. De Douane staat daarbij voor een stevige, maar voorsnog haalbare, wervingsopgave om het voorgenomen groeipad richting 2028 te kunnen bereiken.

E-commerce

De huidige e-commercestroom is niet te controleren voor de Douane. Dit omdat het om extreem grote hoeveelheden losse pakketten gaat waarvan een groot deel niet voldoet aan Europese regelgeving. In 2026 vinden in Europees verband twee belangrijke ontwikkelingen plaats die de e-commercestroom meer beheersbaar moeten maken. Per 1 juli 2026 vervalt de de-minimisvrijstelling, de vrijstelling van invoerrechten voor zendingen met een lage waarde (tot en met €150). Vanaf dat moment volgt er een tijdelijke, vaste invoerheffing van €3 per aangiffteregel voor zendingen met een waarde tot en met €150. Vanaf 1 juli 2028 is er een EU- Douane Datahub die de invoertarieven voor e-commerce zendingen zal berekenen. Vanaf dit moment vervalt het vaste tarief van €3 en geldt een per productgroep berekend tarief aan invoerrechten op pakketten met een waarde tot €150. Daarnaast wordt een Europese handelingskostenvergoeding (Union Handling Fee) ingevoerd ter dekking van de kosten van toezicht en controle op de e-commercestroom, met een beoogde ingangsdatum van 1 november 2026. Deze ontwikkelingen leiden tot nieuw uit te voeren fiscale taken voor de Douane.

Voor de implementatie en uitvoering hiervan en voor de gewenste intensivering in het markttoezicht wordt voor de Douane structureel ruim €80 miljoen per jaar beschikbaar gesteld. Daarmee kan het toezicht op de e-commercestroom door de Douane en de markttoezichthouders worden versterkt. Dit betreft onder meer de uitbreiding van de personele capaciteit en investeringen in de aanpassing en uitbreiding van IT-systemen en scanplatforms.

In het e-commercedomein vinden momenteel veel ontwikkelingen plaats die bijdragen aan een modern en toekomstbestendig Douane- en toezichtssysteem. Deze wijzigingen hebben niet alleen gevolgen voor de Douane, maar raken ook het bedrijfsleven, dat eveneens in korte tijd processen en systemen moet aanpassen. De

⁶ Kamerstukken II 2025-2026, 36915 IX, nr. 3.

Europese Commissie (DG TAXUD) werkt aan de ontwikkeling van e-commercefunctionaliteiten binnen de EU-Douane Datahub. De verwachting is dat op 1 juli 2028 een Europees systeem beschikbaar komt voor de afhandeling van e-commerceaangiften. De korte implementatietermijnen brengen risico's met zich mee voor de tijdige en volledige uitvoering. Om deze risico's te beheersen, is de uitvoering gestart met de realisatie vooruitlopend op definitieve wetgeving en nadere specificaties. Tevens is prioriteit gegeven aan de minimaal noodzakelijke aanpassingen op het gebied van data, veiligheid, autonomie en privacy, waarbij minder urgente onderdelen waar mogelijk gefaseerd worden ingevoerd.

Gezien de impact op zowel de Douane als het bedrijfsleven is ingezet op vroegtijdige betrokkenheid van het bedrijfsleven bij de uitwerking van de maatregelen en de verwachte gevolgen daarvan. Omdat de Douane hierbij afhankelijk is van informatie die vanuit de Europese Commissie beschikbaar moet worden gesteld, verloopt dit minder voorspoedig dan gewenst. Zo kan het bedrijfsleven bijvoorbeeld nog niet kennisnemen van de definitieve regelgeving.

Integriteit

Op dinsdag 14 april jl. zijn drie medewerkers van de Douane aangehouden. Ze worden onder meer verdacht van computervredebreuk en schending van hun ambtsgeheim. Deze aanhoudingen onderstrepen de aanhoudende kwetsbaarheid van de Douane voor criminele organisaties en bevestigen de noodzaak tot onverminderde inzet om de Douane en haar medewerkers hiertegen te beschermen en weerbaarder te maken.

De organisatie opereert in een omgeving waarin ondermijnende criminaliteit actief zoekt naar ingangen binnen de organisatie. Hoewel risico's nooit volledig kunnen worden uitgesloten, benadrukken incidenten zoals deze het belang om voortdurend aanvullende stappen te zetten, onder meer op het gebied van screening.

De Douane zet daarom gericht al geruime tijd in op een verdere versterking van het screeningsbeleid, waaronder een bredere toepassing van periodieke screening, de invoering van continue screening en een uitbreiding van de doelgroep VOG Politiegegevens (VOG-P). In de stand-van-zakenbrief van december

jl. is uw Kamer geïnformeerd over de gesprekken met de vakbonden over de aanpassing van het Personeelsreglement ten behoeve van periodieke screening. Deze worden onverkort voortgezet. Ook is periodieke screening onderwerp van gesprek in de ministeriële Taskforce Ondermijning.

Tegelijkertijd wordt onder andere met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verder gesproken over de mogelijkheden om continue screening voor bepaalde functies mogelijk te maken. Deze vorm van screening is administratief minder belastend dan periodieke screening. Voor implementatie dienen echter eerst de benodigde randvoorwaarden te worden gecreëerd.

In dat kader wordt verkend op welke wijze continue screening het best kan worden verankerd, onder meer door middel van een kapstokbepaling in de CAO-Rijk, dan wel door het creëren van een wettelijke grondslag. Aangezien de CAO-onderhandelingen voor onbepaalde tijd waren stilgelegd, is verdere voortgang op dit punt uitgebleven⁷. De Douane blijft zich inspannen om tot vervolgstappen te komen.

In vervolg op de door uw Kamer aangenomen motie van het lid Koops⁸, waarin wordt verzocht te onderzoeken of voor bepaalde douanefuncties – waarbij medewerkers toegang hebben tot informatie die voor criminelen interessant kan zijn – een verklaring van geen bezwaar kan worden vereist, wordt bezien voor welke functies binnen de Douane dit aangewezen is. Daartoe worden momenteel zowel bestaande vertrouwensfuncties als functies die nog niet als zodanig zijn aangewezen getoetst aan de vernieuwde AIVD-leidraad. De leidraad biedt meer ruimte voor aanwijzing, waarbij naast het rubriceringsniveau ook kennisaggregatie binnen een functie wordt meegewogen. De verwachting is dat dit leidt tot een toename van het aantal functies dat als vertrouwensfunctie wordt aangemerkt en daarmee onder een strengere, periodieke screening komt te vallen. De herijking wordt naar verwachting begin volgend jaar afgerond. Met dit onderzoek geeft de Douane invulling aan het in de motie opgenomen verzoek.

⁷ Op 30 april 2026 is er een onderhandelingsresultaat bereikt voor de periode van 1 januari 2026 tot en met 31 december 2026, waarbij het accent vooral ligt op loonafspraken en verhoging van de reiskostenvergoeding. Er zijn in dit akkoord geen afspraken over screening gemaakt.

⁸ Kamerstukken II 2025-2026, 29911, nr. 481.

Ondermijning

De Douane vervult dankzij haar unieke informatiepositie, expertise en bevoegdheden een belangrijke rol in de aanpak van ondermijnende criminaliteit. In de afgelopen periode zijn op nationaal vlak diverse stappen gezet om de aanpak verder te versterken en te verbreden. Tegelijkertijd wordt ook internationaal ingezet op het versterken van deze aanpak, onder meer door de inzet van douaneattachés. Zo zijn in de eerste helft van dit jaar attachees gestart in Washington D.C. en Peru en is een verkenningsmissie afgerond naar de plaatsing van een attaché in West-Afrika. De keuze voor het land voor de plaatsing van de Douane-attaché zal voor de zomer van 2026 gemaakt worden.

Dreigingsbeeld Ondermijning Nederland

Op 26 mei jl. heeft de minister van Justitie en Veiligheid de Koersbrief Ondermijning door georganiseerde criminaliteit, inclusief het eerste Dreigingsbeeld Ondermijning Nederland (DON), aan uw Kamer aangeboden⁹. De Douane is een actieve partner bij zowel de totstandkoming als de opvolging van het DON.

Het DON bevestigt voor de Douane het beeld van een crimineel speelveld waarin actoren zich snel aanpassen en zoeken naar kwetsbaarheden in het logistieke systeem. De Douane is alert op de veranderingen in de modus operandi van criminelen en past haar toezicht daarop aan, bijvoorbeeld door intensievere inzet op kleinere zeehavens. De Douane gebruikt het dreigingsbeeld om samen met partners als FIOD, Belastingdienst politie, het OM en de Koninklijke Marechaussee te werken aan verdergaande samenwerking op het gebied van intelligence.

Intensiveren en verbreden van de inzet tegen drugsmokkel

De Douane intensificeert en verbreedt de aanpak van drugsmokkel op meerdere fronten. In de haven van Vlissingen wordt later dit jaar de operationele capaciteit uitgebreid, met versterking van fysieke toezicht en de inzet van extra speurhonden. Daarnaast wordt het gebruik van drones in de loop van dit jaar uitgebreid naar de regio's Arnhem en Eindhoven. De voorbereidingen hiervoor zijn in volle gang. Daarnaast is op Maastricht Aachen Airport, mede op initiatief van de Douane, de samenwerking met publieke en private partners versterkt onder de noemer *Vitale Luchthaven*

⁹ Kamerstukken II 29911, nr. 505.

Maastricht Aachen Airport. Deze samenwerking is erop gericht om criminele gelegenheden op de luchthaven te beperken.

Half mei is een convenant ondertekend tussen de gemeente Harlingen, Port of Harlingen en de Douane, voor nauwere samenwerking op het gebied van cameratoezicht en havenbeveiliging. Met dit convenant wordt een belangrijke volgende stap gezet in de aanpak van ondermijning, juist ook in een kleinere zeehaven zoals Harlingen.

Verschuivingen in modus operandi

De Douane is alert op verschuivingen in de modus operandi van criminelen. Onder andere Europol en het Maritime Analysis and Operations Centre waarschuwen voor smokkel via drop-off en onderzeeboten, privévluchtvaart en het inwassen van cocaïne.

- In Nederland is er in 2025 één drop-off vastgesteld, ter hoogte van Vlissingen. Op 10 januari 2026 zijn pakketten met zo'n 750 kilo hennep aangespoeld op het strand van Terschelling. Mogelijk ging het om een mislukte drop-off. Douaniers worden speciaal getraind om drop-offs snel te herkennen en veilig en adequaat te handelen indien nodig.
- In 2026 worden meer controles uitgevoerd op de privévluchtvaart, met als belangrijkste doel de risico's op drugsmokkel beter in kaart te brengen. Het gaat om 300 extra controles.
- Bij inwassen wordt cocaïne in een ander goed geïmpregneerd om het op een later moment weer uit te wassen. Opsporing gebeurt zowel via detectiemiddelen tijdens controles als via uitgebreide tests in het Douane laboratorium. Samen met het Nederlands Forensisch Instituut en de politie werkt de Douane samen om deze detectiemiddelen nog verder te verbeteren.

Gegevensverstrekking douane voor uitvoering politie- of toezichtstaken

Naar verwachting treden op 1 juli a.s. de Wet en het Besluit gegevensverstrekking douane voor uitvoering politie- of toezichtstaken in werking. Daarmee wordt het in bepaalde gevallen mogelijk voor de Douane om in de toezichtsfase, wanneer nog geen sprake is van een (redelijke vermoeden van een) strafbaar feit, douanegegevens te verstrekken aan de politie, de Koninklijke Marechaussee, de Financiële inlichtingen eenheid of de

FIOD. Door gegevens te combineren kunnen illegale activiteiten effectiever worden aangepakt.

Handhaving van sanctiemaatregelen

De Douane houdt toezicht op de naleving van EU-sanctiemaatregelen bij de in-, door- en uitvoer van goederen van en naar gesanctioneerde landen. De toenemende complexiteit en omvang van deze maatregelen vergroten de toezichtstaak van de Douane en maken de handhaving uitdagender.

Zoals in eerdere stand-van-zakenbrieven reeds benadrukt, blijft het tegengaan van sanctieomzeiling een belangrijk onderdeel van onze inzet.

Met de inwerkingtreding van het twintigste sanctiepakket tegen Rusland en Belarus op 24 april jl. zet de Douane de intensieve handhaving van de sanctiemaatregelen voort. Het nieuwe sanctiepakket omvat onder meer een uitbreiding van het uitvoerverbod ten aanzien van goederen die bijdragen aan Russische oorlogsindustrie, een verruimd invoerverbod op goederen uit Rusland die aanzienlijke opbrengsten genereren, een uitbreiding van de schaduwvloot en aanvullende listings tegen natuurlijke en rechtspersonen. Daarnaast wordt in dit pakket voor het eerst een nieuw anti-omzeilingsinstrument ingezet, waarmee de door- en uitvoer van bepaalde goederen naar derde landen kan worden verboden. In dit geval gaat het om een verbod op de uitvoer van bepaalde CNC-machines en radioapparatuur naar Kirgizië. De handhaving van deze nieuwe sanctiemaatregelen past binnen de bestaande capaciteit van de Douane.

Het ministerie van Buitenlandse Zaken werkt momenteel aan de Wet internationale sanctiemaatregelen (Wis), die inmiddels aan de Tweede Kamer is aangeboden. Met de Wis wordt de Douane bevoegd om bestuursrechtelijk te handhaven op het gebied van inkoop, verkoop, invoer, uitvoer of doorvoer van goederen en strategische diensten, naast de bestaande strafrechtelijke handhaving door het Openbaar Ministerie. Dit maakt een snelle en effectievere handhaving mogelijk en verbreedt het instrumentarium van de Douane.

De Douane heeft op het wetsvoorstel een uitvoeringstoets uitgevoerd, waarin wordt uitgegaan van een behoefte aan enkele extra FTE's voor de invoering van bestuursrechtelijke handhaving.

Vanaf 2027 worden hiervoor structureel middelen beschikbaar gesteld.

Continuïteit Douanesystemen en ontwikkeling IV-portfolio

Beschikbaarheid Douanesystemen

De stabiliteit van het applicatielandschap van de Douane is begin 2026 aantoonbaar verbeterd. Met de inzet van de Taskforce Verstoringen zijn structurele verbeteringen doorgevoerd in de aanpak van verstoringen, gericht op monitoring, herstelprocedures en communicatie.

Doordat deze verbeteringen inmiddels zijn geborgd in de reguliere lijnorganisatie, kon de Taskforce worden beëindigd en liggen de verantwoordelijkheden voor continuïteit en beschikbaarheid nu bij de staande organisatie.

Verstoringen worden structureel geëvalueerd, met nadruk op het identificeren van onderliggende oorzaken en het beperken van de impact voor het bedrijfsleven. Dit heeft geleid tot een afname van het aantal verstoringen en een verkorting van de hersteltijden.

De resterende knelpunten hangen voornamelijk samen met externe afhankelijkheden, met name Europese systemen zoals ICS-2¹⁰. Daarnaast blijven verstoringen in de onderliggende infrastructuur een factor in de beschikbaarheid. De Douane intensiveert daarom de samenwerking met de Europese Commissie. Er wordt actief ingezet op het gezamenlijk analyseren van oorzaken, het verbeteren van herstelmaatregelen en het vergroten van de structurele stabiliteit en voorspelbaarheid. Dit gebeurt onder meer door betere afstemming over onderhouds- en releasementen, het verminderen van herhalingsrisico's en het maken van heldere ketenafspraken over verantwoordelijkheden en communicatie bij incidenten. Half april is een patch, een gerichte software-update om kwetsbaarheden in bestaande software te herstellen, uitgerold. Deze patch lijkt het gewenste resultaat te hebben. Er is sindsdien slechts een verstoring geweest.

IV-portfolio

Het actualiseren van het IV-portfolio is een doorlopende opgave. Nieuwe Europese en nationale wetgeving met een IT-component zorgen bijvoorbeeld voor extra druk op de beschikbare capaciteit.

¹⁰ ICS-2 staat voor Import Control System 2; een verplicht Europees systeem voor veiligheids- en beveiligingsgegevens van goederen die de Europese Unie binnenkomen.

Het actuele meerjarige IV-portfolio laat zien dat er al langere tijd sprake is van een aanzienlijk verschil tussen de vraag en de beschikbare capaciteit. Dit speelt in belangrijke mate bij Europese wet- en regelgeving die de centrale aangiftesystemen raakt. Naast een tekort aan gekwalificeerd personeel speelt ook het absorptievermogen van het bedrijfsleven in toenemende mate mee. Het tempo waarin met name Europese wetgeving moet worden doorgevoerd, wordt, mede door de complexiteit van procedures, vertraagd. Ter illustratie: in 2026 bedraagt het tekort ruim 17.000 aan IT-dagen. Bij een gelijkblijvend aanbod blijft dit verschil zich jaarlijks in steeds hogere mate voordoen en neemt de achterstand in doorlooptijd van realisatie en tijdige implementatie toe.

Om de balans tussen vraag en aanbod te herstellen is een integrale prioritering van nationale en Europese wet- en regelgeving gestart. Dit proces wordt ondersteund door een uniform rekenmodel dat vraag, aanbod en meerjarige planning met elkaar in lijn moet gaan brengen. Daarbij wordt een balans gezocht tussen fiscale en niet-fiscale wetgeving, zoals markttoezicht, en generieke wetgeving, waaronder Europese maatregelen op het gebied van cybersecurity en digitale soevereiniteit. De eerdergenoemde extra financiële middelen voor e-commerce worden ook ingezet voor de versterking van de IT-organisatie, bijvoorbeeld op het proces aangiftebehandeling.

Vanuit de integrale weging en prioritering wordt komend half jaar het meerjarig wetgevings- en IT-portfolio bepaald. Hierin wordt ook het absorptievermogen van de Douane meegewogen. Het uitstellen of beperken van initiatieven en het versterken van productiviteit en inzetbaarheid zijn maatregelen die aan het herstellen van de balans bij gaan dragen. Deze toetsing, weging en prioritering wordt vanaf 2027 periodiek interdepartementaal getoetst. In de volgende Stand-van-zakenbrief, voorzien voor december 2026, zult u verder worden geïnformeerd over de voortgang.

Douane Vervoersaangiften Applicatie (DVA)

In de vorige stand van zakenbrief is aangegeven dat de overgang naar New Computerised Transit system (NCTS)¹¹ fase 6, inclusief

¹¹ DVA is een nieuw aangiftesysteem dat NCTS vervangt voor het indienen van vervoersaangiften.

aansluiting op het EU Risk Management-programma, meer tijd vergt dan voorzien.

In overleg met de Europese Commissie is de implementatie voor Nederland gerealiseerd op 16 mei jl. Deze implementatie is goed verlopen. Aansluitend wordt in het derde kwartaal van 2026 de koppeling met CERTEX gerealiseerd, waarmee certificaten voor niet-douaneformaliteiten in het proces worden geïntegreerd.

CERTEX

De invoering van de niet-Douaneformaliteiten onder CERTEX¹² is tot op heden zonder grote verstoringen verlopen. Deze invoering vindt plaats binnen de kaders van EU-wetgeving en bijbehorende CERTEX-richtlijnen.

Dit raakt in enkele gevallen bestaande nationale regelingen en vraagt om maatwerk bij de overgang naar het nieuwe Europese CERTEX-systeem. Daardoor heeft CERTEX in de eerste maanden van 2026 enige vertraging opgelopen, waardoor de beoogde aansluiting van de veterinaire keten per 1 april jl. is uitgesteld tot juni 2026. Dit uitstel hangt samen met de beoordeling van de toelaatbaarheid van specifieke nationale regelingen bij overgang naar CERTEX. Inmiddels is besloten een groot deel van deze regeling voor de veterinaire keten bij overgang naar CERTEX te continueren. Daarnaast wordt gewerkt aan de aansluiting van de resterende douaneregelingen met als doel deze eind 2026 te hebben geïmplementeerd.

De Douane is in gesprek met de Europese Commissie over de voortgang van de implementatie en onderhoudt intensief contact met het bedrijfsleven over de implementatie, onder meer via het ODB. In samenwerking met de handhavingpartners en het bedrijfsleven wordt een gedetailleerde planning in het derde kwartaal van 2026 vastgesteld.

Centralised Clearance

Naar aanleiding van de eerder uitgevoerde analyse is de ontwerpfasen voor Centralised Clearance¹³ inmiddels afgerond en is de realisatie gestart. De realisatie vindt in fases plaats.

¹² CERTEX koppelt nationale douanesystemen aan Europese systemen. Hiermee wordt de documentcontrole bij invoer binnen de EU verder geharmoniseerd, geautomatiseerd en efficiënter uitgevoerd.

¹³ Centralised Clearance is een Europese regeling die moet leiden tot vereenvoudigingen in het aangifteproces.

Eind mei heeft de Douane een geactualiseerde IT-planning opgeleverd voor de implementatie van standaard aangifte en een inschrijving in de eigen administratie (IIAA). Deze planning voorziet erin dat de eerste functionaliteit voor IIAA (opslag) naar verwachting eind 2026 beschikbaar komt. In mei 2026 is door de Europese Commissie aangegeven dat vergunningsverzoeken voor Centralised Clearance in behandeling moeten worden genomen, ook als de geautomatiseerde ondersteuning nog niet geïmplementeerd is. Verder wil de Douane het bedrijfsleven alvast ondersteunen bij het ontwikkelen van Centralised Clearance processen. Hiervoor wordt in de tweede helft van 2026 de mogelijkheid geboden om vergunningsverzoeken voor Centralised Clearance Import (CCI) in te dienen. Daarnaast wordt een tijdelijke oplossing ontwikkeld om CCI-aangiften tijdelijk, binnen bestaande mogelijkheden, te behandelen en fysieke controles uit te voeren.

Het streven is om CCI in 2028 af te ronden. De voorbereiding van Centralised Clearance Export (CCE) start in de tweede helft van 2026. De Europese Commissie heeft zich kritisch uitgelaten over de implementatie in Nederland. In januari jl. is de Douane in gesprek gegaan met de Europese Commissie over de voorgenomen tweesporenaanpak. De Douane blijft in nauw overleg met de Europese Commissie over de status, planning en implementatiestappen van Centralised Clearance. Tevens zijn bij de implementatie de adviezen van het Adviescollege ICT-toetsing betrokken – hierover is uw Kamer eerder per brief geïnformeerd¹⁴.

De Douane onderhoudt intensief contact met het bedrijfsleven, onder meer via het ODB. Op dit moment zijn er geen signalen dat bedrijven substantiële hinder ondervinden van het nog niet beschikbaar zijn van Centralised Clearance. Eventuele nadelige effecten voor bedrijven beperken zich momenteel vooral tot het (tijdelijk) uitblijven van administratieve lastenverlichting.

Adviescommissie Analytics - Data en AI bij de Douane

De Douane is bezig zich te ontwikkelen tot een digitale en datagedreven organisatie. Met het oog op deze ontwikkeling heeft de Adviescommissie Analytics (hierna: Adviescommissie) van het Ministerie van Financiën, op verzoek van de Douane, op 13 april jl. het adviesrapport “*Verantwoorde Durf: Data en AI bij de Douane*”

¹⁴ Kamerstukken II, 2025-2026, 31934, nr. 101.

uitgebracht met strategisch advies over de verantwoorde inzet van data en AI. Het rapport beschrijft hoe de Douane in haar drie centrale rollen - toezichthouder, werkgever en uitvoerder van wetten en regels - haar kernwaarden (integriteit, deskundigheid, durf en samenwerking) verder kan uitwerken bij de inzet en ontwikkeling van data en AI, met als doel deze te versnellen en bestendigen.

De Adviescommissie stelt dat de Douane een stevige basis heeft gelegd voor haar digitale transformatie. Dit biedt ruimte om de inzet van data en AI verder te professionaliseren en versterken. Tegelijkertijd signaleert het rapport verschillende knelpunten, waaronder onvoldoende datageletterdheid, versnippering in data en systemen en het ontbreken van volledig uitgekristalliseerde kaders voor verantwoord gebruik van data en AI. Deze factoren kunnen leiden tot vertraging in de uitvoering en terughoudendheid in innovatie. De Adviescommissie adviseert in dit verband mitigerende maatregelen in de vorm van gerichte investeringen in kennis en leiderschap, het vaststellen van duidelijke governance, ethische richtlijnen en standaarden voor data en AI en het versterken van interne en externe samenwerking.

De Douane geeft actief opvolging aan de aanbevelingen uit het adviesrapport. Zo wordt dit jaar een data- en AI-strategie opgesteld en een programma ingericht voor het versterken van data- en AI-geletterdheid. Daarnaast vormt het rapport de basis voor een nog op te stellen AI-agenda, eveneens voorzien voor afronding in 2026, waarin de aanbevelingen worden vertaald naar concrete activiteiten. Het rapport van de Adviescommissie is als bijlage bij deze brief gevoegd.

Wet politiegegevens

Op 12 mei jl. bent u geïnformeerd over de tweede periodieke privacy-audit Wet politiegegevens (Wpg) bij de Douane¹⁵. Uit de audit (die de periode 2021-2024 bestrijkt) blijkt dat de Douane ten opzichte van eerdere audits aantoonbare verbeteringen heeft gerealiseerd in de opzet en het bestaan van beheersmaatregelen, maar dat de werking daarvan nog onvoldoende consequent en aantoonbaar is. Via een verbeterplan, gericht op versterking van de naleving en de aantoonbare werking van de Wpg, wordt aan

¹⁵ Kamerstukken II 2025-2026, 31934, nr. 110.

deze conclusies opvolging gegeven. De acties opgenomen in het verbeterplan worden uitgevoerd in de periode tot aan het moment van de hercontrole op de hoogrisicobevindingen in 2027. De Auditdienst Rijk (ADR) zal worden gevraagd deze hercontrole uit te voeren.

Functiegebouw Rijk

In 2026 starten we gesprekken met de bonden en voeren we een impactanalyse uit om inzicht te krijgen in de gevolgen van de invoering van het Functiegebouw Rijk, voor zowel de medewerkers als de organisatie. De Douane streeft ernaar in 2027 over te kunnen gaan naar het Functiegebouw Rijk. De Douane onderschrijft de afschaffing van het stelsel van groepsfuncties. Het huidige functiehuis leidt in toenemende mate tot uitvoeringsvraagstukken en sluit steeds minder goed aan op de wijze waarop taken, rollen en verantwoordelijkheden binnen de Douane feitelijk zijn ingericht.

Onvolkomenheden en aandachtspunten bedrijfsvoering

De belangrijkste bevindingen van de Algemene Rekenkamer over de bedrijfsvoering van de Douane in 2025 zijn reeds toegelicht in de Jaarrapportage 2025¹⁶. Samengevat is het inkoopbeheer op orde gebracht, blijft de onvolkomenheid in het beheer van de grote geldstromen bestaan en is weerbaarheid IT opgevoerd als nieuwe onvolkomenheid en algoritme strategische goederen als aandachtspunt. De Douane zet in op het uitvoeren van het herijkte verbeterplan voor de grote geldstromen en het versterken van regie, inzicht en beheersing op IT-weerbaarheid en algoritmegebruik.

Voor digitale weerbaarheid betekent dit onder meer het aanscherpen van de regie op de eigen IT-dienstverlening door actualisatie van samenwerkingsafspraken tussen de Douane en de Belastingdienst en het actiever aansturen van uitbestede securityactiviteiten. Voor het algoritme strategische goederen worden maatregelen genomen om de sturing, verantwoording en het toezicht te versterken. Dit omvat onder meer het opstellen van kwaliteitsdoelstellingen voor risicoprofielen, het verbeteren en verstevigen van werkprocessen rond het gebruik van het algoritme en het strakker sturen op het uitvoeren van evaluaties.

¹⁶ Kamerstukken II 2025-2026, 31934, nr. 111

Tot slot

Met deze brief heb ik u meegenomen in de actuele ontwikkelingen die spelen bij de Douane.

De staatssecretaris van Financiën,
E. Eerenberg